

﴿٩٠﴾ سُورَةُ الْبَلَدِ BELED SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu sûre-i celile Mekke'de nâzil olmuş. 20 âyet, 82 kelime, 320 harften ibarettir. Adını ilk âyette geçen Mekke şehrini anlatan ve "şehir" anlamına gelen "Beled" kelimesinden almıştır.

Bu sûrede; insanın yaratılışından, onun bazı davranışlarından, insana verilen üstün vasıflardan, o vasıfları iyiye kullanmayanın kötü akıbetinden, sağ ve sol görüşten, bunlardan birinin iyiyi, meleği ve cenneti diğerinin ise kötüyü şeytanı ve cehennemi temsil ettiğinden söz edilir.

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ 1-

Ey Habibim! Ben, kasem ediyorum bu beled ki Mekke şehri ile. Mekke, ilk vahyin zuhur ettiği yerdir, nâzil olduğu yerdir. Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'in doğduğu yerdir. Bütün insanların Kâbe'sinin bulunduğu yerdir. Orada avlanmak hürmeten haram edilmiştir. Beyt'ül Mamur'un tam karşısındadır. Kâbe'yi ilk evvel bina eden meleklerdir. Bunun için Mekke'nin kıymeti vardır. Bir de Ümm'ül Kura, Ümm'ül Bilâd; bütün dünyanın ana makamındadır.

Bu beldeye, (Mekke'ye yemin ederim ki,

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ۖ 2-

Ey Habibim, sen bu beldede oturmaktasın. (Fetih zamanında oraya taarruzun, gündüzün bir saatinde istediğin her şeyi yapman, sana helâl kılınmıştır.)

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٌ ۖ 3-

Vêlid; Âdem Aleyhisselâm'dır. Bütün insanların babası. وَمَا وَلَدٌ Bütün insanlar, onun evlâtlarıdır. Babaya ve ondan gelen çocuğa yemin olsun.

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۖ 4-

Biz Azimüşşân, insanı birtakım zorluklar, zahmetler ve sıkıntılar içinde yarattık. Dünyada rahat yok, mutlaka üzüntü içinde olur. Rahat kimdir? Âllâh'a kâlbini bağlamış insandır. Bir de çok ahmak olur da hiçbir şey bilmez, o da rahattır.

أَلَيْسَ بَأْسٌ أَنْ لَنْ يَفْقِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ۖ 5-

(Âyetin sebab-i nüzulü, Velid bin Mugire ve emsalleriydi. Bir araya geldiklerinde; "Ben Rasûl-û Ekrem'e karşı muharebede bu kadar para mal sarfettim." diyerek iftihar ederlerdi. Sen sarfettin ama Âllâh'ın emri haricinde, Âllâh'ın Rasûlüne karşı sarfettin.) O insan, acaba hiç kimsenin kendisine güç yetiremeyeceğini mi sanıyor? Zanneder mi insan, Âllâh bunun cezâsını veremez!

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا ۖ 6-

O (gösteriş ve övünmek için yahut Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e düşmanlık ve ezâ için) pek çok mal telef ettim

diyor. Yâni bunu kıyâmet günü söyleyecektir. Çünkü o yaptığı hart camaların kendisine fayda vermediğini, o gün cezâsını çekerken anlayacaktır.

7- اَيْحَسِبُ اَنْ لَّمْ يَرَهُ اَحَدٌ

Onu hiçbir gören olmadı mı zannediyor? Harcayıp yok ettiyse! O tek olan, yüce Âllâh görmüştür.

Bazı kimseler kazanıp elde ettiği servetin, gerçekten kendisinin olduğunu zanneder. Oysa ki onu, kendine veren Âllâh'tır. Dilediğinde, bir anda gelir alır.

8- اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ

Biz, ona iki göz vermedik mi? Baksın, göreceklerini görsün diye. Bu iki gözden maksat; görünen iki göz olabileceği gibi, bir gördüğümüz göz, biri de kâlp gözü olma ihtimâli vardır.

9- وَاَلْسَانًا وَشَفَتَيْنِ

Biz, ona (insana) bir dil ve iki dudak vermedik mi? O hâlde onları hayırlı şeylere açmak, zararlı şeylere yakışık olmayan sözlere kapamak gerekmez mi?

10- وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ

Necid; Etraf ve civarından yüksek olan tepeye denilir. Yâni hidâyet ve dalâleti halkettik. İki yol (hayır ve şer, küfür ve imân) yollarını gösterdik.

11- فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ

Akabe; Engin bir vadiden, yüksek bir dağa doğru çıkan sarp

yokuş demektir. Fakat o, sarp yokuşu geçip hedefe varamadı. Yüka sek gâyeye ermek için çıkılması gereken o sarp ve çetin yokuşa, göğüs verip de onun zorluklarını yenmek üzere, ona kendini atacak bir kahramanlık gösteremedi. Bundan anlaşılıyor ki iki yoldan olumlu, asıl yükseklik, sarp yokuş birindedir ki; o hayır yoludur.

وَمَا أَدْرِيكَ مَا الْعَقَبَةُ ط-12

Ey Habibim, akabe nedir biliyor musun? O göğüs gerilmesi büyük bir kahramanlık olan, zor yüksek iş, o sarp yokuş nedir?

فَأَكْرَبِيَةَ ل-13

Bir kul, köle azat etmek veya pis bir kişinin eline düşmüş bir borçluya sıkıntı veriyor, o borçluyu o kişinin elinden kurtarırsa, ne kadar kıymetlidir. Borçluyu borcundan kurtarmak, sadakadan daha sevâptir.

أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ل-14

Veya salgın yâni genel bir açlık gününde yetimi doyurmak, yemek yedirmek.

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ل-15

Sıkıntılı bir günde akraba olan yetimi doyurmak. Bundan anlaşılacak neşep yakınlığıdır.

أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ط-16

Yahut toprak üzerinde yatıp kalkan bir miskin, hiçbir şeyi olmayan yoksula bakmaktır. Uzak yakın böyle çaresize yemek yedi-

rebilmek, şüphesiz ki aşılması büyük kâlp kuvveti ile bir gayrete bağlı olan, sarp bir yokuştur.

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ 17-

Sonra da imân edip de birbirlerine sabır tavsiye eden, merhamet tavsiye eyleyen, sabırlı merhametli Mü'minlerden olmalı.

Nasihatin dinimizde ne kadar büyük kıymeti var. Hatta Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem buyuruyor. "Eddînu ennâsiha" diyerek, üç def'a tekrar ediyor.

Yâni akabe; güçlüğü çok olan yola derler. Dağlara çıkılan sarp yola derler. Sonra nefsin arzu etmediği şeyler. Cennete girmek istiyor fakat yolunda akabe var.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ 18-

İşte bu sayılan sıfatlara hâiz, imân edenler, aralarında birbirine sabır tavsiye edenler, merhameti tavsiye edenler, mutluluk sahipleri, kitapları sağ taraflarından verilecek kişiler, kendilerine ve başkalarına uğurlu kimselerdir.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ 19-

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا Bizim âyetlerimize küfreden, inanmayarak nankörlük eden kâfirler ise ki o mağrur kişi de bunlardandır. هُمْ Onlar, uğursuz kişilerdir. Uğursuzluktan kurtulamayan, kitapları sol tarafından verilecek olan, kendilerine de başkalarına da uğursuz olan kimselerdir.

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ 20-

Onların üzerine, depo edilmiş bir ateş bastırılıp kapanacaktır.

“Mü’sadeh” “Kıyıyı kapadım, sımsıkı kilitledim” mânâsına üzerlerine ateşin yakılıp fırın gibi kapısının kapanması, ateşin şiddetli olmasını gerektireceğinden, bu onların cehennemdeki azaplarının şiddetli ve sonsuzluğundan kinayedir.